

Палінчак М. М.

*доктор політичних наук, професор,
Ужгородський національний університет*

Приходько В. П.

*доктор економічних наук, професор,
Ужгородський національний університет*

Стебляк Д. М.

*викладач кафедри міжнародної політики
Ужгородського національного університету*

Савка В. Я.

*викладач кафедри міжнародної політики
Ужгородського національного університету*

Palinchak M. M.

*Doctor of Political Sciences, Professor,
Uzhhorod National University*

Prykhodko V. P.

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Uzhhorod National University*

Steblyak D. M.

*Lecturer at Department of International Policy,
Uzhhorod National University*

Savka V. Ya.

*Lecturer at Department of International Policy,
Uzhhorod National University*

СПІВРОБІТНИЦТВО ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ ТА УКРАЇНИ

THE COOPERATION OF VISEGRAD GROUP AND UKRAINE

Анотація. Вишеградська група – це об'єднання чотирьох центральноєвропейських держав (Польщі, Чехії, Угорщини та Словаччини), засноване 15 лютого 1991 року. Чехія, Угорщина, Польща та Словаччина стали частиною ЄС у 2004 році і навіть після приєднання країн V4 не перестали співіснувати як єдина група, а стали опорою одна для одної у встановленні європейських цінностей. Вишеградська група активно співпрацює з Україною у різних сферах та допомагає у проведенні реформ, представляє Україну на міжнародній арені. Важливим фактором є перспективи співробітництва у форматі 4+1. Вишеградська четвірка підтримує прагнення України в майбутньому стати частиною ЄС.

Ключові слова: Вишеградська група, Україна, співробітництво, ЄС, економіка, політика.

Вступ та постановка проблеми. Вишеградська група (Польща, Чехія, Угорщина та Словаччина) заснована 15 лютого 1991 року.

Вишеградська група (також відома як «Вишеградська четвірка» або просто V4) відображає об'єднані зусилля країн Центральної Європи для спільної роботи в низці областей, що становлять спільний інтерес у рамках загальноєвропейської інтеграції. Чехія, Угорщина, Польща та Словаччина стали частиною ЄС у 2004 році і зробили ще один крок у подоланні штучних розділових ліній у Європі шляхом взаємної підтримки. Навіть після приєднання країн V4 вони не перестали співіснувати як єдина група, а стали опорою одна для одної у встановленні європейських цінностей. Важливе значення має співробітництво країн Вишеградської групи з Україною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження Вишеградської групи зробили багато вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як С.І. Ростецька, С.Л. Швець, Г.М. Перепелиця, Я. Турчин, І. Мудрієвська (яка досліджувала співробітництво V4 + 1 у XX ст. – на початку XXI ст.). У статті проаналізовано дані з офіційного сайту Вишеградської групи, МЗС України та інших офіційних інституцій.

Мета статті – проаналізувати економічні показники розвитку країн Вишеградської групи та економічну спів-

працю з Україною у торгівлі товарами, послугами та в інвестиційній сфері; переваги та недоліки співробітництва для країн Вишеградської групи й України, а також проаналізувати Карпатський регіон як приклад співпраці V4 та України, політичне співробітництво між Вишеградською групою та Україною.

Результати дослідження.

Вишеградська група прагне зробити свій внесок у побудову європейської архітектури безпеки та економічного співробітництва на основі ефективної співпраці в межах європейських інститутів. Вся діяльність Вишеградської групи спрямована на зміцнення стабільності в регіоні Центральної Європи [1].

Країни-члени:

- Угорщина (з 1991 року);
- Польща (з 1991 року);
- Словаччина (з 1993 року);
- Чеська Республіка (з 1993 року).

Всі чотири країни у Вишеградській групі є країнами з високим рівнем доходу і з дуже високим індексом розвитку людського потенціалу. Країни V4 характеризуються стійким зростанням економіки [2].

Якщо аналізувати країни Вишеградської четвірки як єдину національну державу, то Вишеградська група

є п'ятою за величиною економікою в Європі і 12-ю у світі [3].

Аналізуючи показники ВВП на душу населення за 2015 р., бачимо, що найбільший показник – у Чехії, за нею йдуть Словаччина і Польща (табл. 1) [4]. У середньому ВВП у 2015 р. для всієї групи був 25 797 дол. США.

Польща

Польща має найбільшу економіку регіону (ВВП за ПКС загалом 1004,5 млрд. доларів США, займає 23 місце у світі). За даними Організації Об'єднаних Націй і Світового банку це країна з високим рівнем доходу [7], з високою якістю життя і дуже високим рівнем життя [8; 9]. Польська економіка є шостою за величиною в ЄС і однією з економік у Європі, що найшвидше зростають.

Основними галузями промисловості є гірничодобувна, машинобудування (автомобілі, автобуси, комплектуючі), металургія, хімічна, електротехнічна, текстильна та харчова промисловості. Високі технології та ІТ-сектор також ростуть за допомогою інвесторів, таких як Google, Toshiba, Dell, GE, LG і Sharp.

Що ж до співпраці Польщі з Україною, то вона знаходиться на якісно високому рівні.

Станом на 31 грудня 2015 р. обсяги польських інвестицій в Україну становили 785,9 млн. дол. США, що становить 1,8% від загального обсягу іноземних інвестицій в Україну. З початку 2015 р. польські інвестиції скоротилися на 45,3 млн. дол. США.

Пік інвестицій було зафіксовано 1 липня 2013 року – на рівні 945,3 млн. дол. США. За даними Держкомстату

України за результатами 2013 р. обсяги польських інвестицій в Україні зменшилися на 71,0 млн. дол. США, а за 2014 рік – ще на 14,2 млн. дол. США.

Найвагомішими польськими інвестиціями в Україні є фабрика будівельної кераміки «Церсаніт», фабрика паркету «Барлінек», меблева фабрика «Новий Стиль», фабрика упаковки «Кен-Пак» та інші.

Чехія

Економіка Чехії є другою за величиною (ВВП за ПКС [4] загалом займає п'ятдесяте місце в світі) у групі. Сьогодні Чеська Республіка є промислово розвинутою країною і, згідно з даними Світового банку, однією з тридцяти найбільш розвинутих країн світу. Основною з проблем, з якими вона стикається, є нерівність між регіонами.

Основними галузями промисловості в Чеській Республіці є хімічні речовини, машинобудування, харчова промисловість і металургія. Інші важливі галузі промисловості – енергетика, будівництво. Промисловість становить 35% у чеській економіці. Чеська Республіка виробляє на душу населення найбільше автомобілів. Основні виробники – Skoda Auto, Peugeot-Citroen, Toyota і Hyundai. Інші великі компанії – ČEZ Škoda, Panasonic, Tatra, Arcelor Mittal, PPF, Pilsner Urquell, Aero і багато інших.

Протягом 2015 р., як і в 2014 р., продовжилась тенденція до зменшення обігу товарами та послугами між Україною та Чеською Республікою. Згідно з даними Державної служби статистики України загальний обіг товарами та послугами за 2015 р. становив 1117,895 млн. дол. США, що на 29,1% менше, ніж за 2014 р.

Рис. 1. Загальні обсяги польських інвестицій в Україні

Таблиця 1

ВВП на душу населення для країн Вишеградської четвірки* ***

Країна	Показник	2013	2014	2015	2016
Чехія	ВВП на основі купівельної спроможності (ППС) ВВП на душу населення **	27 200,051	28 086,483	29 115,997	30 261,345
Угорщина	ВВП на основі купівельної спроможності (ППС) ВВП на душу населення	20 065,084	20 817,433	21 597,298	22 422,366
Польща	ВВП на основі купівельної спроможності (ППС) ВВП на душу населення	21 214,302	22 201,121	23 339,843	24 581,780
Словаччина	ВВП на основі купівельної спроможності (ППС) ВВП на душу населення	24 605,348	25 524,656	26 710,975	28 137,028

* World Economic Outlook Database, April 2014

** Czech Republic: Gross domestic product based on purchasing-power-parity (PPP) per capita GDP (Current international dollar)

*** Розроблено на основі даних Міжнародного валютного фонду

Обсяги експорту українських товарів та послуг до Чехії протягом 2015 р. зменшились порівняно з 2014 р. на 28,7% і становили 605,040 млн. дол. США.

Обсяги імпорту товарів і послуг із Чехії у 2015 р. зменшились на 29,7% і становили 512,855 млн. дол. США.

Зовнішньоторговельний обіг товарів і послуг між Україною і Чеською Республікою у 2015 р. наведений у табл. 2:

На відміну від 2013 р. у 2015 р. було позитивне для України сальдо всього зовнішньоторговельного обігу [13].

Угорщина

Угорщина має третю за величиною економіку групи (загальний обсяг ВВП – 255,254 млрд. доларів, 57-ме місце в світі). Основними галузями промисловості є машинобудування, (автомобілі, автобуси), хімічна, електротехнічна, текстильна та харчова промисловість.

Сектор послуг становить велику частину бюджету, і його роль в угорській економіці неухильно зростає. Угорщина розташована в самому серці Центральної Європи, її стратегічне положення відіграє значну роль у зростанні імпорту послуг. Центральне положення країни робить її придатною для інвестування.

Що ж до співпраці Угорщини з Україною в економічній сфері, то за даними Державної служби статистики України у 2015 р. загальний обсяг торгівлі товарами та послугами між Україною та Угорщиною зменшився порівняно з 2014 р. на 17,1% (на 537,7 млн. дол. США) і становив 2,6 млрд. дол. США. При цьому експорт зменшився на 38,1% (на 612,5 млн. дол. США) та становив 995,7 млн. дол. США, імпорт зріс на 4,8% (на 74,8 млн. дол. США), до 1603,6 млн. дол. США. Негативне сальдо для України становило 607,9 млн. дол. США (табл. 3).

Аналіз товарної структури українського експорту до Угорщини свідчить про те, що в 2015 р., як і в минулі роки, її формували як «традиційні» товарні позиції (енергоси, мінеральна сировина та напівфабрикати), так і готова продукція (машини, обладнання, механізми, апаратура, продукція легкої промисловості тощо), а також сільськогосподарська [11].

Словаччина

У Словаччині досить потужна економіка (ВВП – 158,428 млрд. дол. США, 70-те місце в світі) [10]. Сьогодні Словаччина є передовою промисловою державою.

Автомобільна промисловість має життєво важливе значення для економіки Словаччини. Великі автомобільні компанії, такі як Volkswagen, PSA Peugeot-Citroen, KIA (а з 2018 р. – Jaguar-Land Rover) мають складальні лінії в країні.

За результатами 2014 р. Словаччина посідає 13-те місце за обсягами двосторонньої торгівлі товарами між Україною та країнами Європи з питомою вагою 2,8% від загального обсягу.

У 2014 р. обсяги торгівлі товарами та послугами становили 1 млрд. 183,9 млн. дол. США та зменшились порівняно з 2013 р. на 20%. При цьому експорт з України до Словацької Республіки становив 711,5 млн. дол. США та зменшився на 10,8%, імпорт словацьких товарів та послуг в Україну становив 472,4 млн. дол. США та зменшився на 30,8%. Позитивне сальдо для України за цей період становило 239,1 млн. дол. США.

Прямі словацькі інвестиції в Україну. Станом на 1 січня 2015 р. в економіку України залучено 75,1 млн. дол. США інвестицій зі Словацької Республіки, що становить близько 0,2% від загального обсягу іноземних інвестицій в Україну [12] (табл. 5).

Польща, Чехія, Словаччина та Угорщина мають тісні відносини та активно співпрацюють в економічній галузі з Україною.

Діяльність В-4 охоплювала всі сфери співпраці – безпекову, політичну, економічну, соціокультурну тощо. Відповідно до декларації, прийнятої 12 травня 2004 р., співробітництво в рамках В4 було передбачено у 41 напрямі.

Одне з чільних місць у співробітництві ВГ зі східноєвропейськими партнерами посідає Україна. Співпраця ведеться щорічно у різних формах, таких як міжурядові контакти, різноманітні заходи у форматі В-4 + Україна у політико-безпековій, військовій, енергетичній, соціокуль-

Таблиця 2

Зовнішньоторговельний обіг товарів і послуг, млн. дол. США

	2014 рік			2015 рік					
	товари	послуги	всього	товари	темп, %	послуги	темп %	всього	темп, %
ЗТО	1 460,404	117,392	1 577,796	1 020,495	69,9	97,400	79,3	1 117,895	70,9
Експорт	772,542	75,948	848,490	540,940	70,0	64,100	83,2	605,040	71,3
Імпорт	687,862	41,444	729,306	479,555	69,7	33,300	72,7	512,855	70,3
Сальдо	84,680	34,504	119,184	61,385		30,800		92,185	

Таблиця 3

Показники зовнішньої торгівлі товарами між Україною та Угорщиною за даними Державної служби статистики України, млн. дол. США

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2014 (+/-;%)
Товарообіг	2074,6	2667,4	2669,8	2957,5	2973,9	2464,4	82,9
Експорт	860,0	1340,7	1510,2	1556,9	1509,9	909,7	60,3
Імпорт	1214,6	1326,7	1159,6	1400,5	1464,0	1554,7	106,2
Сальдо	-354,5	14,0	350,6	156,4	45,9	-645,0	

Таблиця 4

Динаміка зовнішньої торгівлі товарами та послугами (за даними Держстату України, млн. дол. США)

	2010	2011	2012	%	2013	%	2014	%
Товарообіг	1078	1529	1326,1	86,7	1480,4	111,6	1 183,9	80
Експорт	619	893,8	710,8	79,5	797,4	112,1	711,5	89,2
Імпорт	459	635,6	615,3	96,8	683,0	111,0	472,4	69,2
Сальдо	160	258,2	95,5	-	114,1	-	239,1	-

Динаміка надходження словацьких інвестицій в економіку України
(за даними Держстату України, млн. дол. США)

Рік	2010	2011	2012	2013	2014
Накопичений обсяг	64,5	62,4	70,4	99,7	75,1
Приріст за рік	-41,7	-2,1	8,0	29,3	-24,6

Можливості Карпатського сврорегіону для В 4 та України

Strengths (сильні сторони)	Weaknesses (слабкі сторони)
<ul style="list-style-type: none"> - наявність сильних базових галузей промисловості в деяких частинах регіонів Центральної Європи (наприклад, металургія, хімічна, машинобудування, видобуток нафти); - виникають нові можливості зростання нових галузей; - більш низькі витрати на оплату праці, ніж у решті частини Європи, робоча сила з освітою і навичками; - різноманітна економічна інфраструктура; - наявність важливих природних ресурсів (наприклад, лісове господарство, сировина для будівельних робіт); - виробництво фруктів високої якості, винної продукції, лісової продукції; - висока частка працездатного населення; - велика кількість туристичних визначних пам'яток, що дає змогу розвиватися туризму; - висока частка людей з вищою освітою (особливо в українських регіонах без робочих місць); - збільшення розміру ринку збуту для всіх сторін; - позитивна тенденція для підприємств після 2012 р. 	<ul style="list-style-type: none"> - у деяких регіонах не готові економічно розвиватися в напрямі Європи; - висока частка підприємств із застарілою технологією; - обмежені можливості для залучення капіталу, низький рівень зовнішніх інвестицій (особливо для українського регіону); - деякі промислові підприємства характеризуються низьким коефіцієнтом використання; - низький інноваційний потенціал у приватному та державному секторі; - ступінь упровадження інновацій низький; - компанії не знають можливостей транскордонного ринку; - погано розвинена підтримка бізнесу; - стратегії регіонального туризму не є гармонізованими; - загальна кількість економічно активного населення є низькою.
Opportunities (можливості)	Threats (загрози)
<ul style="list-style-type: none"> - можливості для збільшення торгівлі між ЄС та Україною; - можливість збільшення обсягів фінансових програм допомоги Україні з упором на економічні реформи й економічний розвиток на місцевому рівні; - потенціал для розвитку логістики (пов'язаний із транзитом через Європу); - більша прикордонна співпраця; - збільшення транскордонних контактів і комунікацій на рівні бізнесу; - використання нових технологій і змісту виробництва; - потенційне збільшення числа іноземних туристів; - впровадження інновацій; - можливості для розвитку робочої сили; - краще інтегрований ринок приведе до більш широких можливостей для розвитку робочих місць, зменшить рівень безробіття (в тому числі безробіття серед молоді) та зниження ризику соціальної несправедливості; - нові ринки збуту продукції; - збільшення ринків; - більша кількість споживачів. 	<ul style="list-style-type: none"> - подальше збільшення регіональних економічних диспропорцій розвитку між містами і сільськими районами; - нестійка політична ситуація та безпека в Україні може завдати шкоди економіці в регіонах ЄС; - нестабільність законодавчої бази України, що негативно впливатиме на бізнес-середовище, приплив іноземних інвестицій і транскордонний бізнес; - загрози та недовіра заважають більш широкому поширенню співпраці бізнесу; - адміністративні бар'єри; - неспоріднена освітня програма може привести до безробіття серед молоді; - посилення конкуренції між регіонами, розташованими на кордоні, через аналогічний асортимент продукції і послуг (наприклад, у сільському господарстві, туристичному секторі); - «відтік мізків» здебільшого з України, еміграція кваліфікованих робітників в інші регіони і за кордон; - довгий і складний шлях європейської інтеграції України.

турній і регіональній сферах. Аналіз генезису відносин у кожній із зазначених сфер дасть змогу визначити ефективність цієї співпраці.

Вишеградська четвірка, як і Україна, надає великого значення розвитку регіонального та транскордонного співробітництва. Воно є надзвичайно вигідним економічно, тому що йдеться насамперед про необхідність створення належної прикордонної інфраструктури (включаючи технічну модернізацію пунктів перетину на кордоні України з Польщею, Словаччиною та Угорщиною), розвиток вигідного економічного співробітництва прикордонних областей України та країн-сусідів, рух робітників. Необхідно також активізувати спільні дії на регіональному рівні з метою розв'язання екологічних проблем, проблем працевлаштування тощо.

Транскордонне співробітництво України та країн В-4 відбувається у таких формах, як:

- 1) діяльність сврорегіонів;
- 2) дія програм сусідства;
- 3) діяльність міжнародних регіональних організацій та асоціацій;
- 4) міжрегіональна співпраця (угоди про транскордонне співробітництво);

Однією з форм транскордонного співробітництва адміністративно-територіальних одиниць сусідніх держав у ЄС є співпраця в межах сврорегіонів відповідно до двосторонніх та багатосторонніх угод з метою розв'язання спільних проблем або вирішення тотожних завдань за узгодженими механізмами. Сьогодні в Україні є декілька сврорегіонів, два з яких – із країнами Вишеградської чет-

Indicative list of projects 2016–2020 (приблизний перелік проектів 2016–2020 рр.)*

Назва проекту**	Мета	Заплановані дії	Результати	Запланований бюджет у тис. EUR	джерело можливого співфінансування
Бізнес-портал Карпатського євро регіону	Економічна і бізнес-інтеграція з Карпатським євро регіоном: збільшують прикордонну торгівлю, інвестиції і мобільність робочої сили	Створення спільних двомовних (на 5 мовах, в тому числі ENG) інформаційних порталів (бази даних ЦС компаній, інтернет-пошук ділових партнерів, конференц-гід, бізнес-практика і поради, комунікаційна платформа для компаній та інших зацікавлених сторін тощо).	I-services, Web site Company database, Conference centre guide developed (I-послуги, веб-сайт бази даних компаній, Конференц-центр розвитку	1000	ENI HU-RO-SK-UA & ENI PL-BY-UA 2014-2020 Programmes Danube Strategy Central Europe Programme
Карпатський євро регіон у просуванні туризму	Збільшення конкурентоспроможності Карпатського євро регіону через його просування як туристичного напрямку	Розроблення туристичних досліджень / Стратегія ЦС, PR & маркетингова діяльність, організація заходів (наради експертів, семінари, конференції, people-to-people events), публікації, реклама, брошури.	Туристична стратегія поширення інформації і рекламна кампанія просування туристичних напрямів. Наради експертів, семінари, конференції, брошури	490	ENI HU-RO-SK-UA 2014-2020 Programme Danube Strategy Central Europe Programme
Карпатський євро регіон для інвесторів	Підняття привабливості Карпатського євро регіону для потенційних інвесторів, залучення інвесторів для місцевого та транскордонного розвитку співробітництва.	Створення мережі взаємопов'язаних центрів підтримки інвестицій, таких як агентства регіонального розвитку, бізнес-центри, комерційні палати тощо.	Інвестиційна підтримка, реалізується мережа створення стимулювання інвестиційної діяльності.	600	ENI HU-RO-SK-UA & ENI PL-BY-UA 2014-2020 Programmes Central Europe Programme

* Розроблено автором на основі *The Carpathian Euroregion Strategy 2020 & beyond*

** Заплановані роки реалізації [6]

Джерело: [6]

вірки: «Буг» (Україна, Польща, Білорусь) та «Карпатський євро регіон» (Україна, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія). Створення євро регіону є економічно вигідним для Вишеградської групи.

Проаналізувавши Програму «Карпатського євро регіону», яка створена на перспективу до 2020 року – **The Carpathian Euroregion Strategy 2020 & beyond** – можна зробити SWOT-аналіз, який проілюструє економічні, конкурентні відносини та розвиток ринку трудових ресурсів, їхні сильні та слабкі сторони, можливості і загрози для Вишеградської четвірки й України [6] (табл. 6).

Також на базі Карпатського регіону та створеної **The Carpathian Euroregion Strategy 2020 & beyond** передбачено покращення бізнес-фери, туристичної інфраструктури та інвестиційної сфери (табл. 7).

Отже, співробітництво Вишеградської четвірки у форматі 4 + Україна на прикладі Карпатського євро регіону проілюструвало, що воно принесе вигоди не лише для України, але й для країн Вишеградської четвірки.

Також важливими є Програми сусідства, що були розроблені у 2007 р. і фінансуються через програму «Інструмент Європейського сусідства і партнерства» для українських партнерів (ІЄСП – новий фінансовий інструмент ЄС, що замінює такі інструменти, як TACIS, MEDA), ініціативу INTERREG (особливий інструмент для підтримки програм транскордонної, транснаціональної та

міжрегіональної співпраці між державами ЄС у рамках ЄПС і транскордонної співпраці з третіми країнами) для партнерів із держав ЄС.

Європейська Комісія (ЄК) підготувала 12 програм сусідства, у трьох з яких бере участь Україна разом із партнерами з Вишеградської групи:

1) Програма сусідства «Польща – Білорусь – Україна». В Україні поширюється на Волинську, Закарпатську, Львівську області.

2) Програма сусідства «Угорщина – Словаччина – Україна». В Україні поширюється на Закарпатську область.

3) Україна також приєдналась до четвертого раунду транснаціональної програми CADSES (Програма Ініціатив ЄС, за якою співтовариство активно сприяє розвитку транснаціональної співпраці для Зони Центральної Адріатики – Дунаю – Південно-Східної Європи. В Україні поширюється на Волинську, Закарпатську, Івано-Франківську, Львівську, Одеську, Чернівецьку та Тернопільську області.

V4 активно бере участь у діяльності регіональних міжнародних організацій та асоціацій. Співпраця країн В-4 з Україною відбувається у рамках таких об'єднань, як Асамблея європейських регіонів (AER) – (Львівська, Одеська області), Конгрес Регіональних та Місцевих влад Європи (CLRAE) (Черкаська, Закарпатська, Чернігівська області та інші), Асоціація європейських прикордонних

регіонів (АЕВР) (Волинська, Львівська, Івано-Франківська області). В Україні налагоджуються контакти на державному рівні та на рівні органів місцевого самоврядування з європейськими структурами, до яких також входять країни Вишеградської групи, а саме з Комітетом регіонів Євросоюзу (CoR), Радою європейських муніципалітетів та регіонів (CEMR).

Україна та Вишеградська група співпрацюють у багатьох сферах. V4 завжди допомагає Україні на міжнародній арені і представляє її як демократичну державу, яка може стати частиною 4В+, а в майбутньому – і Європейської співдружності. Але для того, щоб дійти до цього, Україна повинна зробити певні кроки – реформувати деякі сфери, підняти економіку, покращити політичний мікроклімат, реформувати судову систему та інше. Адже потрібно зробити кроки назустріч та певні дії, які стануть фактом того, що Україна дійсно рухається в демократичний бік.

2014 рік був надзвичайно насиченим політично. Цього року співробітництво України та країн Вишеградської групи вийшло на якісно новий рівень. Президент України Петро Порошенко та президенти країн Вишеградської четвірки на зустрічі у Братиславі домовилися про започаткування нового формату співробітництва. Насамперед малося на увазі налагодження постійної взаємодії на рівні міністрів закордонних справ та оборони країн Вишеградської четвірки та України. Також на зустрічі було сказано про створення спеціального фонду допомоги Вишеградської четвірки Україні, який, крім інших напрямів готовий надати 400 стипендій українським студентам для навчання в Чехії, Словаччині, Польщі та Угорщині.

Також країни Вишеградської групи підтримують Україну на шляху вступу в ЄС та НАТО.

До того ж країни Вишеградської групи допомагають Україні у проведенні реформ.

Так, Словаччина буде допомагати у виконанні реформи сектору енергетики та безпеки в Україні. Польща – у децентралізації, реформі місцевого самоврядування та управлінні публічними фінансами. Чехія – в освіті і засобах масової інформації. Угорщина – в економічній політиці, розвитку бізнесу та запровадженні зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.

Але це не означає, що країни Вишеградської групи будуть замість України виконувати її дії – вони будуть лише допомагати та стимулювати позитивні перетворення [15].

Висновки. Співпраця Вишеградської групи з Україною є вигідною для них. По-перше, це збільшить ринок збуту, кількість споживачів продуктів та послуг; по-друге, це розширення бізнес-зв'язків, по-третє – дешева робоча сила, кваліфіковані працівники, співпраця у сфері туризму, інвестиції у певні прибуткові сфери та інше. Але й для України ця співпраця приносить надзвичайно багато. По-перше, це нові інвестиції та фінансові потоки у різні галузі, по-друге, двосторонній розвиток туризму, по-третє, розвиток підприємств у регіоні, адже через невеликі національні ринки в Карпатському регіоні навколишнє бізнес-середовище має бути модернізоване таким чином, щоб стимулювати розвиток місцевих підприємств та залучення іноземних інвесторів. Незважаючи на створення внутрішнього ринку, є ще багато практичних труднощів для торгівлі товарами та послугами, є також формальні бар'єри, які перешкоджають співробітництву. Але спільна діяльність Вишеградської групи та України може принести великі переваги як і країнам V4, так і Україні в різних сферах. Також надзвичайно вагомим є допомога країн Вишеградської групи Україні, представлення її як демократичної країни на арені міжнародних відносин, допомога у проведенні реформ та підтримка у прагненні стати частиною Європейського Союзу.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Вишеградської групи. Електронний ресурс / [Режим доступу]: <http://www.visegradgroup.eu/about>
2. Aggregate And Per Capita GDP in Europe, 1870–2000: Continental, Regional and National Data With Changing Boundaries, Stephen Broadberry University of Warwick (27 October 2011), Retrieved on 07 September 2013
3. European Union. «The Visegrád Group – Growth Engine of Europe», international conference Speech by Johannes Hahn, Commissioner for Regional Policy. Budapest: 24 June 2014
4. «V4». International Monetary Fund. Retrieved 17 June 2014. Електронний ресурс / [Режим доступу]: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2014/01/weodata/weorept.aspx?pr.x=48&pr.y=18&sy=2013&ey=2019&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&c=964%2C935%2C936%2C944&s=PPPPC&grp=0&a=#s1>
5. Стан та перспективи співробітництва між Україною та Вишеградською четвіркою. Електронний ресурс / [Режим доступу]: <http://old.niss.gov.ua/monitor/september08/2.htm>
6. The Carpathian Euroregion Strategy 2020 & beyond. Електронний ресурс / [Режим доступу]: file:///C:/Users/home/Downloads/2016-03-31-202826-The_Carpathian_Euroregion_Strategy_2020_web.pdf
7. Country and Lending Groups | Data. Data.worldbank.org. Retrieved 9 November 2010. Електронний ресурс / [Режим доступу]: http://data.worldbank.org/about/country-and-lending-groups#High_income
8. SPI PROGRESS INDEX 2015. Retrieved 16 December 2015. Електронний ресурс / [Режим доступу]: <http://www.socialprogressimperative.org/global-index/>
9. Numbeo Quality of Life Index 2015 Mid Year. Електронний ресурс / [Режим доступу]: http://www.numbeo.com/quality-of-life/rankings_by_country.jsp
10. International Monetary Fund. April 2015. Електронний ресурс / [Режим доступу]: <http://www.imf.org/external/index.htm>
11. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Угорщиною. Електронний ресурс / [Режим доступу]: <http://hungary.mfa.gov.ua/ua/ukraine-hu/trade>
12. Торговельне та інвестиційне співробітництво України зі Словачкою Республікою. Електронний ресурс / [Режим доступу]: <http://slovakia.mfa.gov.ua/ua/ukraine-sk/trade>
13. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Чехією. Електронний ресурс / [Режим доступу]: <http://czechia.mfa.gov.ua/ua/ukraine-czechia/trade>
14. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Польщею. Електронний ресурс / [Режим доступу]: <http://poland.mfa.gov.ua/ua/ukraine-pl/trade>
15. Україна та Вишеградська група: сучасний стан та перспективи співпраці. Ростецька С.І., Швець С.Л. Україна і світ у третьому тисячолітті: політичний, економічний, правовий та культурний вимір: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 13–14 березня 2015 року. У 2 частинах. – Одеса : ДВНЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Міжнародний Вишеградський Фонд, 2015. – Частина II. – 180 с.

Summary. The Visegrad Group is a group of four Central European countries. Poland, Hungary and Slovakia established it February 15, 1991. The Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia became part of the EU in 2004, and even after the accession to the EU they continued to exist as a single group. They gave more support to each other in a establishing European values. The Visegrad Group actively cooperates with Ukraine in various spheres and helps our country in implementing reforms. It also represents Ukraine in the international arena. An important factor is the cooperation in the format 4 + 1 in future. The Visegrad Four supports Ukraine's aspirations to become the part of the EU in future.

Key words: The Visegrad Group, Ukraine, cooperation, EU, economy, politics

Анотация. Вышеградская группа – группа из четырех центральноевропейских государств (Польши, Чехии, Венгрии и Словакии), основанная 15 февраля 1991 года. Чехия, Венгрия, Польша и Словакия стали частью ЕС в 2004 году. После присоединения страны V4 не перестали сосуществовать как единая группа, а стали опорой друг для друга в становлении европейских ценностей. Вышеградская группа активно сотрудничает с Украиной в разных сферах и помогает в проведении реформ, представляет Украину на международной арене. Важными являются перспективы сотрудничества в формате 4 + 1. Вышеградская четверка поддерживает стремление Украины в будущем стать частью ЕС.

Ключевые слова: Вышеградская группа, Украина, сотрудничество, ЕС, экономика, политика.

УДК 332.1:330.341.1:001.8

Паризький І. В.

*кандидат юридичних наук, докторант,
ВНЗ «Національна академія управління»*

Paryzkyi I. V.

*Candidate of Law, Doctorant,
«National Academy of Management»*

РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ДУМКИ ЩОДО ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC THOUGHT OF THE PROBLEM OF INNOVATIVE TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT OF ECONOMICS

Анотація. У статті проведено огляд наукових досліджень із проблем інноваційно-технологічного розвитку економіки, показано особливості розвитку наукових досліджень із цієї проблеми у європейському й українському вимірах. Результатом дослідження стала систематизація наукових знань щодо впливу інноваційно-технологічного розвитку на економіку. Проведено періодизацію етапів розвитку досліджень у цій сфері.

Ключові слова: інновація, концепція, економічний розвиток, економічне вчення, науково-технічний прогрес.

Вступ та постановка проблеми. Теоретична концептуалізація проблеми інноваційно-технологічного розвитку економіки ілюструє різноманітність підходів щодо осмислення циклічності і взаємозалежності економічного розвитку від інноваційно-технологічного. Причиною цього є конкуренція, яка стала основною рушійною силою ринкового розвитку, зумовила кількісно-якісну динаміку вдосконалення інноваційно-технологічного розвитку економік держав, що стало основним фактором домінування як на національних ринках, так і в умовах глобалізації світових ринків. Постіндустріалізм як нова формація створює новітні конкурентні умови, у яких держави із розвинутим інноваційно-технологічним складником займають провідне місце в економіці, тим самим реалізують експансію на ринки країн-реципієнтів і загрожують їхній економічній безпеці, перетворюючи їх на сировинні придатки і полігони для інноваційних експериментів. У подібному положенні опинилася й Україна, яка, маючи значний інноваційно-технологічний потенціал, залишається в умовах тривалого переходу від індустріальної до постіндустріальної суспільно-економічної формації. З огляду на це важливо зазначити, що

узагальнення наукового доробку вчених у цьому напрямі досліджень дасть змогу сформулювати концептуальні основи осмислення сучасного стану інноваційно-технологічного розвитку економіки України та сформулювати перспективи розвитку інновацій і технологій на сучасному етапі державотворення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Систематизацією наукових напрямів щодо інноваційно-технологічного розвитку України займається значна кількість вчених, таких як О.Л. Богашко, Л.В. Бойко-Бойчук, О.М. Вільчинський, Є.П. Гармашова, В.М. Геєць, З.М. Пересунько, А.В. Колодійчук, А.В. Череп та інші, котрі систематизували напрями розвитку наукової теорії інновацій в економіці. Водночас необхідно відзначити, що розвиток наукової думки у цьому напрямі потребує переосмислення щодо значення інновацій у свроінтеграційних процесах економіки України, консолідування періодів розвитку наукових підходів.

Метою статті є систематизація наукових знань щодо впливу інноваційно-технологічного розвитку на економіку, виділення характерних періодів розвитку наукових досліджень у зазначеній сфері.